

Ljiljana Blažeska

Galerija Kolarčevog narodnog univerziteta

Mirjana Radojčić

Nove slike i crteži Ljiljane Blažeske podstiču nas u uverenju da je ona već izgradila jedan svoj, sasvim osoben, izraz u umetnosti.

Blažeska na svakom svom platnu uvek iznova, predano i strpljivo, gradi jedan svet sna, sna poetskog, blagog i tihog, setnog ili razdraganog, gotovo dečjeg. Njene slike građene su tako da sugerišu utisak da se radi o jednostavnom ređanju asocijacija, najneobičnijih sadržaja i iracionalnih predstava, onako isto kako ih i san beleži. To je, pre svega, postignuto posebnim odnosom elemenata, likova i predmeta, u kompoziciji slike. Taj odnos je takav da stvara nekoliko centara u kompozicijskom smislu, ali i nekoliko tematskih punktova, od kojih je uvek dominantan onaj koji je postavljen u prvi plan. Takođe, postoje nekoliko ravni koje grade strukturu slike a taj njihov poredak sprečava da se stekne mogući utisak o simultanosti događanja. U prednjem planu obično stoji dominantna figura, dok su ostali oblici postavljeni u svaku sledeću ravan, podignuti su, svaki za po jedan stepen, od ivoce platna i gotovo ukopani u sasvim imaginarni bojeni prostor. Figure koje imaju prateću ulogu po značaju nisu jasnih kontura, niti su ocrtane preciznom linijom. To su forme mekih, nejasnih obrisa, koje čak nisu ni protivstavljene svetlom polju slike, već se, naprotiv, utapaju u njega. Taj kompozicijski poredak, odnosno sled u ređanju figura, isto-

vremeno znači izbor po važnosti, podrazumeva izvesnu hijerarhiju svakog lika ili predmeta i u tematskom i u psihološkom smislu. Na nekim slikama, međutim, figure su gotovo oslobođene sopstvene težine i bez oslonca su. Pastelnim i prozračnim koloritom i osvetljenjem stvoren je utisak da ova, gotovo nestvarna obličja, lebde ili da se miču, da je ceo taj svet na neki čudan način pokrenut i stopljen u jednu fantazmagoričnu viziju. Zato ni likovi nemaju svoju personalnost, nemaju određenu fizionomiju i karakter. Lice je prikazano kao prozračna senka, ili pre kao maska, njegov izraz je prikriven i izmiče našem pogledu. Ceo ovaj sistem građenja slike, takođe, doprinosi utisku da je tu, u ovom svetu sna, vreme zaustavljeno, ili bolje rečeno da je ovaj svet izvan svih vremenskih odredaba. Tu je, u stvari, prisutno osećanje autorovog sopstvenog vremena. U okviru tog rekonstruisanog vremena veoma su prisutna sećanja na detinjstvo, koja se vezuju za neka, sasvim lična doživljavanja autora, kao i za emocije koje u celom tom sklopu dobijaju svoj pravi smisao. Tako su na ovim slikama, kao uostalom i na izuzetno senzibilnim crtežima, gotovo preslikani sadržaji doživljenih snova a samim tim i praslke koje postoje u domenu podsvesti. Zbog toga mislim da bi trebalo naglasiti simboliku i hermetičnost ovog slikarstva.

Snežana Marinković

Galerija Doma omladine

Zdravko Vučinić

Iz generacije mlađih stvaralaca, Snežana Marinković je pristupila jednoj likovnoj grani koja je sa izuzecima u našoj umjetnosti bila prava rijetkost. Mozaik je zbog vrlo složenih okolnosti koje su ga pratile, uvijek ostajao kao uzgredna djelatnost slikara. Zato je ne malo osveženje izložba Snežane Marinković, koja se opredijelila za ovu oblast, povezanu za niz tehničkih pa i drugih teškoća.

Široka tematska zainteresovanost koja ima raspon od čisto dekorativnih i u motivu veoma apstrahovanih pojmova do inspiracija morskog florom i faunom, od krajnje stilizovanih i asocijativno tretiranih motiva do sažeto izvedenih predstava ptica, puževa, školjki, zahvaćen je jedan suptilno doživljeni svijet sa kojim je autor tijesno povezan. Takav registar i takav odnos znatno je uticao na likovnu realizaciju djela koje je primilo neposrednu i ličnu usmjerenost bez obzira na to što su ponegdje prisutna podsjećanja na mozaike iz helenističkog perioda. I pored toga što su neki eksponati nastali kroz reducirane odnose površina ne narušavajući harmonično jedinstvo forme i sadržaja, evidentno je da autor pokušava da unese kolorističke akcente koji znatno remete prirodnu obojenost kamenih kockica i izvornu strukturu njegovog oblika. To se primjećuje i kod korišćenja jedne vrste običnog neobrađenog kamena koji iskače iz urav-

noteženih površinskih cjelina koje su organizovane različitim ritmičkim ređanjem kockica. Osim sive neutralne pozadine na kojoj insistira, autor koristi i tamnu pozadinu u kojoj se efektno utapaju svijetli oblici motiva koji obrađuje.

U mozaicima Snežane Marinković, ne insistira se na produbljenoj prostornoj organizaciji pa i oni radovi u kojima bi se očekivala takva stilska motivacija, ne postoji prostorne identifikacije, nego se figurativne predstave razlažu kao arabeske na ravnoj površini. Pojedine kompozicije djeluju kao izdvojeni detalji većih cjelina mada svojom organizacionom strukturom ostavljaju utisak potpunog i zaokruženog kompozicionog organizma. Veći broj mozaika koji su izloženi praćen je manjim izborom crteža koji se mogu smatrati pratećim projektima više nego samostalnim likovnim ostvarenjima. Mozaici Snežane Marinković, primili su oblik galerijske koncepcije za razliku od uobičajene monumentalnosti koja je karakteristična za ovu tehniku, i dekorativne funkcije koju je tokom svoje istorije imao. Tako je autor uspio da izbjegne uobičajene kvalitete i da se zadrži na relacijama jedne druge mogućnosti i shvatanja koji su određeni našom savremenom epohom. S obzirom da su radovi primili takvu određenu oni su i realizovani na način koji ima blisku povezanost sa intimističkim opredjeljenjem u slikarstvu.

Alternativna arhitektura

Galerija Studentskog kulturnog centra

Darko Popović

Dvojica mladih autora, Mustafa Musić — tek diplomirani arhitekta i Marjan Čehovin — absolvent arhitektonskog fakulteta u Beogradu, u saradnji sa Studentskim kulturnim centrom, priredili su izložbu svojih radova. Jedva nekoliko meseci kako je poznati londonski časopis „Arkitekčeral dizajn“ (Architectural Design) objavio zapaženi „Priručnik alternativne tehnologije“ Pi-

tera Harpera (Peter Harper), dobili smo i „alternativnu“ arhitekturu. Možda je to, s obzirom na relativno mali prostor Galerije, bila prilika za odvojenu prezentaciju ovih radova, koji osim zajedničkog, naknadno datog i doista originalno izmišljenog naziva, nikakvih posebno uočljivih, zajedničkih karakteristika i nemaju. Izloženi radovi predstavljaju školske projekte studenata